

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.91/2025/8.

A Debreceni Ítéltábla Debrecenben, a 2025. május 27. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés előkészületének büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2024. december 10. napján kihirdetett 2.B.221/2024/47. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) évre, a próbaidőt pedig 4 (négy) évre súlyosítja.

A vádlott 2023. december 14-től 2023. december 15-ig őrizetben volt, majd 2024. december 10-ig letartóztatásban, mely teljes időtartam beszámít a szabadságvesztésbe a büntetés végrehajtásának elrendelésekor.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből a vádlott 929 443 (kilencszázhuszonkilencezer-négyszáznegyvenhárom Ft-ot, az állam 238 033 (kettőszázharmincnyolcezer-harminchárom) Ft-ot visel.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a bizonyítási eljárást követően a tárgyaláson meghozott, rendelkező részben írt ügydöntő határozatában Terheltl vádlottat emberölés előkészületének büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.)160. § (3) bekezdés] mondta ki bűnösnek. Ezért 1 év – börtön végrehajtási fokozatú – szabadságvesztésre ítélte. A büntetés végrehajtását 3 (három) év próbaidőre felfüggesztette, a próbaidő tartamára elrendelve a vádlott pártfogó felügyeletét. Megállapította, hogy a vádlott a büntetés végrehajtásának elrendelése esetén legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Határozott az előzetes fogvatartás szabadságvesztésbe történő beszámításáról és kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 1 167 476 Ft bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen egyrészt az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása, a felfüggesztő rendelkezés mellőzése mellett végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás alkalmazása érdekében (2.B.221/2024/47. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 16. oldal). Indokai szerint az elsőfokú bíróság túl nagy jelentőséget tulajdonított az enyhítő tényezőknek, így különösen a büntetlen előéletnek és a kóros elmeállapotnak, azonban nem értékelte megfelelően a súlyosító körülményeket, azt a tényt, hogy a vádlott már korábban is küldött fenyegető levelet a kormány egyik tagjának, személyiség szerkezete a bűnismétlés veszélyét hordozza, így a törvényszék megfelelő alap nélkül tért el a büntetési tétel középértékétől az alsó határ felé és nem volt indok a végrehajtás felfüggesztésére sem (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség B.584/2024/1.).

[3] Másfelől a vádlott és a védő terjesztettek elő jogorvoslatot, kizárólag a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést sérelmezve (47. számú jegyzőkönyv 16. oldal).

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.281/2024/9. számú észrevételében a vádlott terhére bejelentett ügyészségi fellebbezést fenntartva annak iránya szerint tett indítványt az elsőfokú ítélet – tanácsülési elbíráláson történő – részbeni megváltoztatására, a büntetés súlyosítására, a beszámítást érintő rendelkezés pontosítására, egyéb részekben a határozat helybenhagyására.

[5] A vádlott észrevételt tett a fellebbviteli főügyészségi indítványra, melyben fellebbezését fenntartotta, a cselekményét betegségével magyarázta, emellett megélhetési nehézségei, anyagi helyzete folytán a bűnügyi költség összegének mérséklését is kérte (6. sorszámú fellebbezési irat).

[6] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet elleni fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 598. § (2) bekezdése alapján az ügyészségi indítványnak megfelelően, a törvényi előfeltételek maradéktalan teljesülése folytán *tanácsülésein* bírálta el.

[7] A Be. 598. § (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság tanácsülésen határoz akkor is, ha az ítélet ellen a vádlott terhére nem jelentettek be fellebbezést és a tényállás megalapozott, vagy a vádlott terhére bejelentett fellebbezés kizárólag az 583. § (3) bekezdés a), vagy c) pontján alapszik, és a nyilvános ülés vagy tárgyalás kitűzését az ügyészség, a vádlott, a védő vagy a fellebbező nem indítványozza. E feltételek adottak, utalva rá, hogy a később részletezettek szerint ténybeli revízióra nem kerülhetett sor.

[8] A perorvoslatok részben alaposak.

[9] Tekintettel arra, hogy az ügyészség a fellebbezést kizárólag a joghátrányt támadva a Be.583. § (3) bekezdés a) pontja, a vádlott és a védő pedig a törvényhely b) pontja alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett részét bírálta felül a Be.590. § (3) bekezdése szerint.

[10] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút és súlyos relatív hibából eredő hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállására, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontok - c) pont, (5a) bekezdés]. Értelmszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetésre vonatkozó rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező és részben egyébként támadott rendelkezéseket.

[11] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta és nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. Ilyen formájú fellebbezésnél az első fokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes. Mindez irányadó az ún. objektív (külső) tényekre és az elkövetőnek a cselekményéhez fűződő érzelmi-akarati viszonyát jellemző belső, tudati tényekre is. Korlátozott felülbírálat esetén a történeti tényállás kizárólag a kijavítás szabályai szerint érinthető (BH2022. 34.III.). Erre azonban nem volt jelen esetben szükség.

[12] A felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást nagyrészt a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút [Be. 608. § (1) bekezdés a-h) pont], sem olyan relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi

felülbírálatot kizárta volna, és az ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné. Relatív, megsemmisítést nem eredményező hibát vétett viszont azzal, hogy a feljelentői, sértetti jogok gyakorlását nem biztosította, hiszen az eljárási cselekményekről a sértettet nem értesítette, ítéletét részére, illetve a feljelentő szerv részére nem kézbesítette, ami komoly hiányosság, melyet a másodfokú eljárásban értelemszerűen már csak részlegesen lehet orvosolni.

[13] Az anyagi jogi kérdések felülbírálata kapcsán elsődlegesen le kell szögezni, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdése alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az elbíráláskori törvény kedvezőbb elbírálást nem eredményez. Az elsőfokú bíróság büntethetőségi akadály hiányában törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és cselekménye minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak. E körben a törvényszék igen részletes, alapos és színvonalas indokolást adott, melyben foglaltakkal a másodfokú bíróság egyetértett. Nem volt olyan törvényi ok, mely a vádlott felmentését, vagy az eljárás megszüntetését tette volna szükségessé.

[14] A vádlotti cselekmény valóban a Btk. 160. § (3) bekezdése szerinti emberölés előkészületének büntetést valósította meg. Az elsőbírósági indokok kifogástalanok, figyelemmel a korábbi, részben ellentétes gyakorlatot megszüntető és az ítélezés egységét biztosító, a bíróságokra kötelező 3/2019. Büntető jogegységi határozatban foglaltakra.

[15] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket alapvetően helyesen feltárta (indokolás [51] bekezdés). A hasonló jellegű, erőszakos, élet elleni cselekmények száma valóban növekszik az ítéltábla illetékességi területén és annak nyomatakát érdemben nem csökkenti a büntett előkészületi stádiuma sem. Megjegyzendő, hogy jelenleg is folyik hivatalos személy sérelmére elkövetett emberölés előkészülete miatt másodfokú eljárás az ítéltáblán.

A büntetés kiszabásakor vizsgálandó szempontokat elemző és már hosszú ideje hatályban lévő és követett 56. BK vélemény valóban nem tesz különbséget az emberölés előkészülete során a passzív alany személyét érintően, e körben azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy már kísérleti szakba lépett cselekménynél a hivatalos személy elleni elkövetés súlyosabban minősülő emberölést valósít meg [Btk. 160 § (2) bekezdés e) pont 1. fordulat]. Ebből is következik, hogy a hivatalos személy, különösen az egyik hatalmi ág (végrehajtó hatalom) vezető hivatalos személye, a miniszterelnök sérelmére elkövetett emberölés előkészületének tárgyi súlya fokozott, melyet nem lehet figyelmen kívül hagyni a joghátrány alkalmazásakor. Az elsőfokú ítélet [52] bekezdésében írtakat ezért helyesbíteni kell azzal a megjegyzéssel is, hogy a kúriai testületi véleményben foglaltak szilárd alapját képezik a bünteteskiszabási gyakorlatnak, de a vélemény jellegénél fogva minden bűnösségi körülményre nem tér és nem is térhet ki. Nincs ezért akadálya olyan szempontok értékelésének sem, melyeket az nem sorol fel.

Az elsőfokú bíróság a vádlottal szemben túl enyhe büntetést szabott ki, mely nem alkalmas az büntetési célok elérésére. A vádlott kóros elmeállapota és a beszámítási képesség korlátozottsága folytán a másodfokú bíróság egyetértett az ún. feltételes elítéléssel, azaz a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre felfüggesztésével, de a büntetés tartamának és ehhez igazodóan a próbaidőnek a súlyosítása is szükséges a bünteteskiszabási

elvek érvényre juttatásához. Ezért az ítéltábla a szabadságvesztést a büntetési tétel középértékéhez közelebb eső 2 évben határozta meg, a próbaidő tartamát pedig 4 évre felemelte. E büntetés már tetтарыos és kifejezi az egyéniesítést is.

[16] A vádlott cselekménye kétségtelenül jelentős tárgyi súlyú büntett, ugyanakkor a már részletezett alanyi oldali tények és a jogtárgy veszélyeztetésének távolabbi volta (eszköz beszerzésére, vagy más olyan előkészületi cselekményre nem került sor, mely a külvilágban az elkövetés nagyobb fokú realitását jelezné) a végrehajtandó szabadságvesztés alkalmazása ellen hatottak. Ezen okok miatt nem találta alaposnak a tényleges szabadságelvonásra irányuló büntetés kiszabását a másodfokú bíróság sem.

[17] A vádlottal szemben a próbaidő eredményes elteltének biztosításához a pártfogó felügyelet elrendelésére indokoltan került sor. A mentális betegségben szenvedő terhelt rendszeres figyelemmel kísérése nem mellőzhető.

A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése miatt az alkotmányos követelményeknek megfelelően vizsgálni kellett, hogy a vádlott méltó-e előzetes mentesítésre. A válasz nemleges, azt a bűncselekmény jellege egyértelműen kizárja. A fontos közjogi méltóság ellen ölést tervező elkövető nem méltó az előzetes bírósági mentesítésre.

[18] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára, a feltételes szabadságra bocsáthatóságra, az előzetes fogvatartás beszámítására vonatkozó, mint egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező rendelkezések alapvetően törvényesek azzal, hogy a határozat rendelkező részében az előzetes fogvatartásban töltött teljes időt szükséges feltüntetni [Be. 561. § (2) bekezdés a) pont]. Értelemszerűen a beszámításnak a fogvatartás kezdete mellett a záró időpontot is tartalmaznia kell, utóbbit azonban a törvényszék ítélete nem tartalmazta, melyet pótolva a rendelkezést jelen határozatában egyértelműsítette a másodfokú bíróság.

[19] A törvényszék a bűnösnek kimondott vádlottat döntően a perjogi törvénynek megfelelően kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére a Be. 574. § (1) bekezdését alkalmazva. A bírósági eljárásban a pszichológus szakértő közreműködésével kapcsolatban felmerült szakértői díjat érintő, és a vádlottat terhelő rendelkezés viszont téves, ezért e részben, ha eltérő indokkal is, de a védelmi fellebbezések megalapozottak.

A felülbírálat korlátozott volta miatt a tényállás és a bizonyítékok értékelésének módosítására nem kerülhetett sor, de az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó bűnügyi költségviselést érintő rendelkezés revíziója nem maradhatott el, függetlenül attól, hogy az kötődik a bíróság bizonyító és ténymegállapító tevékenységéhez is. E részben kiemeli az ítéltábla, hogy a megalapozott vádemelést követően már rendelkezésre állt – a vádlott elmeállapotára is – minden olyan bizonyítási eszköz, melyekből származó bizonyítékok alapot adtak a büntetőjogi főkérdések eldöntéséhez. A nyomozás során beszerzett és a tárgyalási szakban is megerősített elmeorvosszakértői vélemény alapján a vádlott pszichés és elmeállapotára megfelelő bizonyítékok kerültek beszerzésre, a tényállás megalapozott rögzítéséhez pszichológus szakértői bizonyításra, főként az elsőfokú bíróság által megjelölt kérdésekben, nem volt szükség. A szükségtelenül folytatott bizonyítás költségének megtérítésére a vádlott

nem kötelezhető a Be. 574. § (3) bekezdése értelmében, azt a Be. 576. § (1) bekezdés a) pontja szerint az állam viseli. E körben csak megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a pszichológus szakértői vélemény nem is állt összhangban a marasztaló határozattal és indokaival.

[20] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a büntetést kiszabó, az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó beszámítással, valamint a bűnügyi költség viselésével kapcsolatos részében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

[21] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye [Be. 615. § (1), (2) bekezdés].

Debrecen, 2025. május 27.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró,
Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.221/2024/47. számú ítélete a Debreceni ítéltábla Bf.I.91/2025/8. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. május 27.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke